

Motion till riksdagen 2019/20:1406

av **Kristina Nilsson och Isak From (båda S)**

Regionala flygplatser

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att klarlägga de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna för regionala flygplatser samt tydliggöra statens roll och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att kunna nyttja små regionala flygplatser för civilförsvaret och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige hade under sommaren 2018 en extrem vädersituation som bl.a. ledde till flera omfattande skogsbränder. Den oroväckande och allvarliga utvecklingen med varmare klimat är någonting som vi i framtiden förmodligen kommer att se effekter av allt oftare. Den S-ledda regeringen bedömde sommaren 2018 att samhällets beredskap kommer att behöva stärkas ytterligare med anledning av klimatförändringar som kan medföra ett mer extremt väder och ökade risker.

Flygstrategin, som är en vision för flygets roll i framtidens transportsystem, bör också innehålla åtgärder som säkerställer civilförsvarets verksamhet.

Sverige måste öka sin förmåga att skydda befolkningen vid stora krisartade händelser. Grunden för det är att logistiken fungerar. Flygets roll, och särskilt de små regionala flygplatserna, är central för förmågan att transportera och samordna insatser.

Flygstrategin innehåller sju fokusområden och flera olika initiativ som adresserar de möjligheter och utmaningar som flyget står inför inte minst på miljö- och klimatområdet.

Bland annat tar flygstrategin upp betydelsen av att stärka Arlanda flygplats som nav och storflygplats samt ökad export av svenska varor och tjänster. Samtidigt bör flygstrategin ses i bredare perspektiv eftersom ambitionen är att den ska ge synergier tillsammans med strategier och initiativ på andra politikområden, däribland exportstrategin och strategin för ny industrialisering, ”Smart industri”.

Flygstrategin behöver också ta fasta på en stärkt civilförsvarsförmåga vid exempelvis naturkatastrofer och skogsbränder.

Flyget bidrar till grundläggande tillgänglighet och regional utveckling i hela landet. För det svenska näringslivet och företagandet (liksom för privatresenärer) är tillgången till snabba och effektiva flygtransporter över dagen, såväl inom som utom landet, helt avgörande för att kunna utvecklas i en alltmer globaliserad värld.

Svenska kommuner betalar varje år ut mångmiljonbelopp för att täcka förlusterna för de kommunala flygplatserna, samtidigt som det totala svenska flygplatssystemet genererar vinster. Passagerarna från de regionala flygplatserna bidrar alltså till flygplatssystemets totalekonomi.

En stor del av norra Sverige ligger väldigt nära den arktiska regionen som blir allt viktigare i ett globalt perspektiv. I kombination med ett starkt exportberoende näringsliv och en växande besöksnäring (med tydliga utvecklingsmöjligheter) blir den nationella och internationella tillgängligheten allt viktigare för norra Sverige. På grund av avståndet till och från de norra regionerna kan denna tillgänglighet till stor del endast tillgodoses genom flyget.

Arlanda flygplats funktion som nationellt och internationellt nav har central betydelse och måste säkerställas. Flyget är en stark drivkraft för ekonomisk tillväxt, jobb, handel och rörlighet och spelar en viktig roll för EU:s ekonomi. De senaste 20 åren har avregleringen av den inre flygmarknaden, globaliseringen och den kraftigt ökade efterfrågan på flygtransporter gjort att flyget har expanderat i Europa.

Samtidigt har flygtrafiken en negativ påverkan på klimatet genom utsläpp av växthusgaser. Åtgärder för att successivt införa mer långsiktigt hållbara drivmedel är därför av yttersta vikt för att flygtrafiken ska kunna behållas och utvecklas. Om de trafikpolitiska målen om grundläggande tillgänglighet ska uppnås, måste även anslutningstrafik till flygplatserna säkras från de kommuner som inte har egna flygplatser. Utan detta säkerställande försvinner flygets karaktär av kollektivtrafik och den tillgänglighet som beskrivs enligt modellen kan inte uppnås.

Nextjets konkurs visade tydligt på sårbarheten i möjligheten att snabbt ta sig till och från mindre orter, främst i Norrlands inland. Det är utomordentligt nödvändigt att staten kan säkerställa flyg i hela landet. Vid sidan om investeringar i vägar och järnvägar måste vi också se till att vi kan lita på en fungerande flygtrafik.

Trafikverket upphandlar och finansierar flygtrafik till ett antal mindre kommuner samt mellan Östersund och Umeå för att förbättra tillgängligheten. Trafikverkets målsättning är att förbättra tillgängligheten för kommuner till/från viktiga samhällsfunktioner och målorter inom länet och regionen samt nationellt och internationellt.

För en kommun av till exempel Lycksele och Örnsköldsviks storlek kan det handla om ett underskott på runt 10–20 miljoner kronor/år. Ökade kostnader för höjda säkerhetskrav och lägre ersättning från det nationella systemet för flygtrafikledning gör inte saken bättre. Dessutom behövs underhåll av flygplatsernas infrastruktur. Om vi i framtiden endast ska ha möjlighet att åka från de flygplatser som går med vinst i dagsläget, blir det inte många resmöjligheter kvar.

För oss socialdemokrater är det tydligt att vi inte kan lägga över ansvaret för samhällsviktiga funktioner som inrikesflyget på marknaden. I stället behöver vi stärka det statliga ansvaret. Vi vill se ett starkare samhälle där hela landet ska leva. Så bygger vi ett tryggare Sverige. Den S-ledda regeringen satte fokus på hela landet genom att lokalisera myndigheter till andra ställen än Stockholm. Det är av stor betydelse att vi kan fortsätta att säkerställa statlig service och att investeringar görs i hela landet. Ska hela Sve-

riga kunna leva behöver vi också kunna garantera fungerande transporter och service i hela landet.

Därför bör de regionala flygplatsernas långsiktiga ekonomiska förutsättningar klargöras och statens roll tydliggöras.

Kristina Nilsson (S)

Isak From (S)